

Alapvető Emberi Értékek¹

Az öt emberi érték a következő:

- igazság,
 - erkölcs,
 - béke,
 - szeretet és
 - erőszak-nélküliség.
-

Az igazság Emberi Értéke

„Ha az igazságot akarod birtokolni, a tanításokat csak segítségül használhatod, önmagad mélyén kell rátalálnod”

(Weöres Sándor)

Az Alapvető Emberi Értékek közül az **igazság** az, amely minden értéknek az alapját képezi. Mégis első ránézésre az Igazságot az őszinteséggel határozhatnánk meg a legegyszerűbben, de ez nem teljesen fedné az Educare szempontjából a szó mögötti valós tartalmat. Sokkal többet jelent annál, hogy igazat mondunk. Az Igazság nem csak szavahihetőséget jelent, hiszen az emberek véleménye és igazsága relatív, és többnyire eltér egymástól. (Farmer, Farmer, 1998) Ha egy olyan kiváló tudós gondolatait hívjuk segítségül, mint Einstein, megláthatjuk, hogy a tudomány sem tud kielégítő válasszal szolgálni. „Amit érzékeinkkel felfogunk, analizálunk, és rendszerekbe próbálunk sorolni, mind a relatív világra vonatkozik. Ez egyfajta fantomjáték a nevekkel és formákkal. Minden állandó mozgásban van. Nem létezik abszolút dolog. Az anyag elveszítheti formáját, és energiává alakulhat, vagy fordítva. Semmi sem lényegi; minden táncot jár.” (M.Meyer, 2011, 9.) A tudományos megközelítésből tehát láthatjuk, hogy az igazságnak van relatív formája. De hol keressük az abszolút igazságot?

A legfelsőbb Igazság abszolút, ami örök, és minden időben megállja a helyét. Az Igazság a világegyetem törvénye. „Az Igazság, a mindannyiunkat mozgató alapvető élet-elv. E nélkül nem élhetünk. Ez az alapvető élet-elv nem más, mint az emberi lélek, a minden élőlényben lakozó isteni szikra. Ez az Igazság a forrása mindennek; ez az erő készletet dobogásra a szívet, lélegzésre a tüdőt és működésre a szervezetet. Az emberi értelem feladata ennek az Igazságnak a felismerése. Érdekes módon, ha az ember felismeri és megtapasztalja az Igazságot, rájön, hogy a világon mindent és mindenkit ugyanez az Igazság éltet. Tehát lényegében mindannyian Egyek vagyunk.” (Az öt Alapvető Emberi Érték) Az Igazság emberi értéke: „Az isteni szikra minden ember szívében él, s amikor kigyúl, az ember tudatossá válik Isten akarata iránt.” (Meyer, 2006, 4.) Az Igazsághoz sokféle út vezet, de az

¹<https://www.google.hu/search?q=Alapvet%C5%91+emberi+%C3%A9rt%C3%A9kek&oq=Alapvet%C5%91+emberi+%C3%A9rt%C3%A9kek&aqs=chrome..69i57j69i61l2j69i60j0l2.8303j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

elérése az egyetemességében rejlik. Az Igazság gyakorlását azonban elkezdhetjük az igazmondás gyakorlásán keresztül is. Amikor azt mondjuk, amit gondolunk, és azt tesszük, amiről beszélünk, az Igazság emberi értékét gyakoroljuk. Így el tudjuk érni azt a fajta tisztaságot, amelyet Eötvös József is elének tár: „Ne higgyen senki olyan gondolatnak, melynek a szíved ellentmond.”.

Az Igazsághoz tartozó alértékek: őszinteség, precizitás, ítélőképesség, igazságosság, bátorság, optimizmus, egyszerűség, tudásvágy, kíváncsiság, intuíció, logika, érdeklődés, céltudatosság, bizalom, integritás, önvizsgálat, megkülönböztető képesség, kitartás, fegyelem, elszántság, elhivatottság, türelem. Lemondás, önfeláldozás, odaadás, összpontosítás. (ESSE, 2006)

Az erkölcs – a Helyes cselekedet Emberi Értéke

*„Az élet fő célja – tett. Tehát tégy! S tégy minden jót,
Ami tőled telik s mindenütt, ahol alkalom nyílik!”*

(Kölcsey Ferenc: Parainesis)

A mai modern világot több törvény szabályozza, mint valaha is bármely korszakot az emberiség története során. A kívülről jövő törvények pedig abban segítik az embert, hogy a társadalom számára elfogadható módon éljen és cselekedjen. A Helyes cselekvés értéke és annak megvalósítása nagyon egyszerűen hangzik, de mégis nehéz megvalósítani. Különben miért született volna a sok törvény, amely szabályozza társadalmi életünket? A világegyetemben azonban vannak olyan törvények is, amelyek az emberi törvénykezés felett állnak, mégis léteznek. Gondoljunk csak az évszakok körforgására, vagy a tengerek óriási víztömegét mozgató Holdra. Mivel az ember is szerves része a világegyetemnek, ezért nem csak az emberi törvénykezés, hanem az azok felett álló egyetemes törvények is vonatkoznak rá. Ezek a törvények az univerzum működéséhez hasonló természetességgel fordulnak elő az emberi természetben is. (Farmer, Farmer, 1998) Vagy, ahogy Gárdonyi Géza gondolja: *„Ha ez a Föld volna a világ, miért fejlődik minden ember a lelkiesség felé? Mire való a lélek gazdagodása, ha a léleknek külön célja és élete nincsen?”*

Amikor azt mondjuk, hogy az Igazság értéke a világegyetem törvénye, akkor a Helyes cselekedet (becsület) értékére úgy tekinthetünk, mint a világegyetem törvényeinek a működésére. Ezen keresztül láthatjuk, hogy a Helyes cselekedet az emberi értékeknek olyan formája, amely nem kívülről hat az emberre, hanem bensőből fakadó módon mindenkinben jelen van. (Meyer, 2011) *„Az Igazság a mindennapi gyakorlatban az erkölcsös életvitelben nyilvánul meg. Az erkölcsös viselkedésnek az élet minden területén meg kell nyilvánulnia. Nem csak az egyén, de a társadalom jólétét is szolgálnia kell.”* (Az öt Alapvető Emberi Érték) Az, hogy mi vezérli az embert miközben a döntéseit meghozza, az egyén erkölcsi fejlettségének a szintjétől függ.

A Helyes cselekvéssel (becsület, erkölcs) együtt jár a megbízhatóság, de sok egyéb alértékkel is rendelkezik: önbizalom, önellátás, alázat, szerénység, tartás, egészséges étrend, tisztaság, rendszeresség, kötelességtudat, pontosság, jóindulat, segítőkészség, takarékoság, másság

elfogadása, bátorság, szolgálatkészség, hatékonyság, leleményesség, hűség, önfeláldozás, csapatszellem, udvariasság, fegyelem. (ESSE, 2006)

„A szív a Helyes cselekedetek bölcsője. A jó szívből tiszta elképzelés születik, melyet a gyakorlatban alkalmazva Helyes cselekedetnek (becsület) nevezünk. Más szóval: Tégy úgy másokkal, ahogy szeretnéd, hogy veled tegyenek!” (Kalinowski, 2006, 12.)

A Béke Emberi Értéke

„A Béke egy mosollyal kezdődik.”

(Teréz anya)

A lelki béke a legmegfizethetlenebb érték az ember számára. Hiába teljesülnek vágyaink, ha a gondolataink békétlenek, így hiányérzetünk lesz, megfosztottnak, teljesség nélkülinek érezzük magunkat. A Béke emberi értéke éppen úgy, mint a többi négy emberi érték, eleve bennünk él, csak arra vár, hogy felfedezzük. Ahhoz, hogy valóban hinni tudjunk a bennünk rejlő Békében, tapasztalatra van szükségünk. De hol kezdjük az ásatásokat a megfizethetetlen kincsek után? Napjainkban nagyon sok út vezet a Békéhez. A legtöbb az elménk helyes használatára összpontosít. Mivel a béke a érzésekben kifejezett szeretet, elsősorban a gondolatainkat, és azokból fakadó érzéseinket kell megfigyelni és megreformálni. (Farmer, Farmer, 1998) A kontrollált elme lehetőséget ad a megpihenésre, megelégedettséget hoz a jelen helyzetünkkel kapcsolatosan, elkerülve a múlttal és jövővel való túl sok foglalkozást. A Béke valójában olyan nyugodt lelkiállapot, amely mentes az érzelmi kicsapongásoktól. Ezt a fajta Békét az Educare program a viselkedésen és a megtapasztaláson keresztül tudja átadni.

„Minden emberi törekvés célja a lelki béke elérése. Akár jót, akár rosszat gondol, vagy tesz az ember, a célja az, hogy az élete békés és boldog legyen. A lelki békét sokkal könnyebb elérni, ha az ember tisztában van azzal, hogy milyen lelki tulajdonságokat kell ápolnia. A lelki béke sokszor elérhetetlennek tűnik, mégis valósággá válhat számunkra, ha a bennünk lakozó erőben bízva jót cselekszünk, mindenkiben meglátjuk a jót és magunk is jóságra törekszünk. Addig nem beszélhetünk világbékéről, amíg minden ember meg nem valósítja saját lelki békéjét. Ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy minél korábban, a megfelelő életkorban megkezdjük a munkát, ha harmóniát szeretnénk otthonunkban és a társadalomban, a nemzetben belül, és végül a világban. Csakis ekkor tud az ember a kozmoszsal, a világgal harmóniába kerülni.” (Az öt Alapvető Emberi Érték) „Csak az lehet tartós, ami a természeti törvényeknek megfelel.” (Eötvös József)

A béke alértékei: nyugalom, koncentráció, belső csend, kiegyensúlyozottság, hit, harmónia, megelégedés, szerénység, boldogság, méltóság, becsületesség, egyenlőség, hála, tisztaság, kitartás, optimizmus, türelem, nyitottság, tisztesség, elégedettség, önfeladás, önbizalom, önkontroll, önfegyelem, önbecsülés, öntisztelet, önátadás, megértés, érzékek feletti kontroll, erényesség, fegyelem, öröm, ragaszkodás-nélküliség. (ESSE, 2006)

A Szeretet Emberi Értéke

“Mindenik embernek a lelkében dal van, És a saját lelkét hallja minden dalban. És akinek szép a lelkében az ének, Az hallja a mások énekét is szépnek.”

(Babits Mihály)

A **Szeretet Emberi Értékét** nem szabad összekevernünk a szeretet más egyéb formáival, amelyek az érzelmekből fakadnak. A Szeretet emberi értéke az isteni szeretettel egyezik meg, amely mindenkit egyformán ér el, bármiféle önző motiváció nélkül. Az effajta Szeretet feltétel nélküli. A Nap is egyformán süt mindenkire, ami az elvárás nélküli, önzetlenül adást testesíti meg. Sok más, hasonló példát találunk a természetben. A szeretet nem csak az életet jelenti; a Szeretet egy olyan összekötő kapocs, amely az atomokat összetartja, pályájukon tartja a bolygókat, és egymáshoz vonzza a dolgokat. *„Az egésznek része csak az lehet, ki szíve részévé tette az egészet.”* (Eötvös József)

Minden ember a Szeretetet és az Igazságot keresi. Mindnyájan olyanok szeretnénk lenni, mint a Nap, ahogy Rudolf Steiner írja, amely szüntelenül, megkülönböztetések nélkül, önzetlenül adakozik a világnak, önmagát feláldozva életet adó szolgálata során.

Az idézet, tehát arra hívja fel a figyelmünket, hogy alakítsuk át magunkat, és mindenkire egyformán tekintsünk, a „szeretem – nem szeretem” attitűd nélkül, hogy a szeretet szabadon áramolhasson. Ne ítélkezzünk mások felett, inkább vizsgáljuk meg saját hibáinkat! *„Az emberi jellem lelki megnyilvánulása a Szeretet forrása. A bennünk lakozó Isten az egyéni Lélek ereje, és a Szeretet által nyilvánul meg. Ez a Szeretet a világegyetemben található legnagyobb erő, és az emberi természet mozgatórugója. A Szeretet nem érzelem, hanem az energia egy formája, amelyben minden pillanatban mindenki egyformán részesül. Az élet minden formájára hat, és olyan különös tulajdonsággal bír, hogy ha megosztják, növekszik. Az élet sokkal egyszerűbbé és boldogabbá válik, amikor az önzetlen Szeretetet megtapasztaljuk, és az „adni és megbocsátani” elvét gyakoroljuk.”* (Az öt Alapvető Emberi Érték)

A szeretet alértékei: elfogadás, együttérzés, empátia, tolerancia, emberség, türelem, bizalom, nyíltság, gondoskodás, őszinteség, elkötelezettség, kitartás, megbocsátás, jóság, barátság, bőkezűség, gyengédség, helyes ítélőképesség, odaadás, kedvesség, tisztelet, áldozathozatal, önzetlenség, szolgálat, megosztás, szimpátia, kölcsönös egymásra utaltság belátása, előítélet-nélküliség. (ESSE, 2006) A szeretet tehát önmaga jutalma, nem vár más jutalmat és elismerést, nem kötelezettség, hanem a bennünk lakó lélek kifejeződése.

Az Erőszak-nélküliség Emberi Értéke

*„Csak addig vagyunk szigorúak mások iránt,
Míg magunkat nem ismerjük.”*

(Eötvös József)

Aki meg akarja valósítani az **Erőszak-nélküliséget** az életében, annak nem szabad gyávának lennie. Nem a mások akarata előtti meghajlás kifejeződése az Erőszak-nélküliség, hanem éppen ellenkezőleg, bátornak kell lennünk, ami ritkán található meg a mai világunkban. „Az emberek úgy tartják, az Erőszak-nélküliség azt jelenti, hogy nem ártunk más élőlényeknek. A szó valódi jelentése azonban annyit tesz, hogy sem gondolattal, sem szóval, sem tettel nem okozunk másnak fájdalmat.” (Farmer, Farmer, 1998)

„Az erőszak kerülése az ember lelki teljesítményének legmagasabb foka. **Ezt nevezzük egyetemes Szeretetnek**, amely túllép az embertársak iránt érzett szereteten, mert magába fogad minden élőlényt és élettelen dolgot. Ez az emberi lét egyetemes síkja, amely a világegyetem teljes megértésén alapul.” (Az öt Alapvető Emberi Érték) Ezért is mondjuk, hogy az **Erőszak-nélküliség a megértésen alapuló szeretet**. „Itt képes az ember megtapasztalni a minden teremtménnyel való alapvető Egységét. Ez az Egység abból a felismerésből fakad, hogy az ember felelősséggel tartozik az univerzum minden megnyilvánulásáért és alkotóeleméért. A legkevesebb, amit tehetünk, hogy minden élőlényre kiterjesztjük szeretetünket. Az erőszak kerülése a többi ember iránti barátságot, harmóniát és megértést jelenti; a növény és állatvilággal kapcsolatban azt jelenti, hogy ne ártsunk, vagyis – ahol csak lehetséges – kerüljünk el minden olyan cselekedetet, ami az élővilág ártalmára van; a természettel kapcsolatban az erőszak kerülése azt jelenti, hogy tartsuk szem előtt a természeti törvényeket és a természet egyensúlyát”. (Az öt Alapvető Emberi Érték) Ha el szeretnénk kerülni a világban végbemenő természeti katasztrófákat, akkor az erőszak-nélküliség értékét kell ápolnunk a szívünkben. Ehhez elsősorban fel kell ismernünk, hogy a Föld a mi otthonunk, és az emberiség a mi nagy családjunk, amely ebben az otthonban lakik. (Kalinowski, 2006, 12.)

Az Erőszak-nélküliség alértékei: könyörület, segítőkészség, együttérzés, jóindulat, kedvesség, helyes ítélőképesség, megbocsátás, tolerancia, együttműködés, boldogság, érdeklődés mások dolgai iránt, udvariasság, hűség, jó modor, egyetemes szeretet, más vallások és kultúrák elfogadása, testvériség, a környezet védelme, a társadalom szolgálata, egyenlőség, nem ártás, kitartás, összetartozás érzése, a tulajdon tisztelete, a gondolat-szó-cselekedet egysége, bátorság, elégedettség, türelem. (ESSE, 2006)
